

Baš - čelik

Živel je car, imel je tri sinove in tri hčerke. Ali zajela ga je starost, približala se je ura smrti. Tedaj pozove car otroke k sebi in naroči sinovom, naj poroče svoje sestre s tistimi ženini, ki jih bodo prišli prvi prosit za roko. »Naj se zgodi tako,« je rekel car, »da ne boste prekleti.« Potem je umrl.

prečudna prikazen, ki je sipala ogenj, in rekla: »Prišel sem prosit za roko vaše najstarejše sestre, takoj jo odvedem, ker nisem voljan čakati in se tudi ne bom več vrnil, zato mi takoj odgovorite, ali jo daste ali ne.«

Odločno odvrne najstarejši carjevič: »Jaz je ne dam! Kako naj ti bo nevesta,

Po njegovem pogrebu je začelo v gradu strašiti, neko noč je začel nekdo treskati po vratih, zazibal se je ves dvor, nastalo je vpitje, vriskanje, tuljenje in petje, vse je sijalo, kakor da bi bil okrog gradu sam živ ogenj. V dvoru so drhteli od strahu. Naenkrat se zunaj nekdo gromko oglasi: »Carjeviči, odprite vrata!« — Tedaj pravi najstarejši carjevič: »Nikar ne odprimo!« Srednji pritrdi: »Nikakor ne!« Najmlajši pa pravi: »Jaz bom odprl!« In že skoči k vratom. Čim pa je odpahnil, je vstopila

ko ne vemo, kdo si in odkod si, sredi noči si se priklatil in takoj jo hočeš odvesti, da mi ne bi niti vedeli, kje naj jo obiščemo!«

Tudi srednji pravi: »Ne dopustim, da bi mi sredi noči odvedel sestro!«

Najmlajši pa mirno odloči: »Jaz jo dam, četudi vidva ne privolitita. Mar ne vesta, kaj nam je naročil oče na smrtni postelji?« Prijel je sestro najstarejšo za belo roko in jo izročil prikazni: »Naj bo s teboj srečna in čestita!«

Ko je sestra stopila preko praga, so

se vsi v dvoru zgrudili od strahu, zakaj silno je grmelo in bučalo, dvor se je majal v temeljih. Ali minila je tudi ta strahota in rodil se je novi dan. Ob prvi zori so carjeviči začeli iskati sledove, da bi vsaj približno doznali, kam je prikazen odvedla sestro najstarejšo, ali nikjer sledu in glasu več o njej.

Glejte in čujte, drugo noč se je vse to ponovilo. Med silnim treskom in ognjem je v dvor prišla pošast in zahtevala drugo sestro. Spet sta se uprla starejši in srednji brat, mlajši pa ju je opomnil očetovih besed, izročil je srednjo sestro: »Naj bo srečna in zadovoljna!« ... In spet ni bilo ne glasu ne sledu za njo. — Tretjo noč pa se je pojavil nov ognjeni ženin in je med silovitim hruščem odvedel najmlajšo sestro, ki jo je mirno izročil najmlajši carjevič: »Le odvedi jo, naj bo s teboj srečna in vesela!«

Prepadeni so trije carjeviči dočakali zore in vsa njihova skrb se je pletla okrog ene same misli: bogve, kaj se je zgodilo z njihovimi sestrami. »Mili Bog,« je rekel najstarejši, »ne vemo ne sledu, ni čuti ne glasu za njimi!« Kam so odšle, s kom so se poročile? — Po nasvetu najmlajšega se slednjič odločijo: »Pojdimo jih iskat!«

Vzeli so s seboj precej denarja, primerno so si nabasali popotne torbe, potovali so ves dan, zašli so v planino. V vejevju se je že lovil mrak, daleč na zapadu je tonilo sonce za gore, ko so si izbrali primeren kraj za prenočišče ob zelenem planinskem jezercu. Povečerja, jo in se spravljajo k počitku, ko se odloči najstarejši brat: »Vidva zaspita, jaz pa bom bedel in vaju varoval!« — Trudna sta mlajša dva carjeviča kmalu zatislila oči, starejšemu pa ni bilo prihranjeno čudno presenečenje: Sredi noči vzzvalovi jezero, carjevič pogleda bistro in prepaden uzre, kako iz sredine jezera stopa proti njemu pregrozna pošast, strahovit zmaj, ki je hotel vse tri napasti in na mestu ugonobiti. Ali carjevič je bil korenjak, izdržl je nož, ga bliskovito zasadil zmaju v vrat in mu v trenutku odrezal glavo. Trup je z vso težo treščil krvaveč na mehko mahovino, carjevič pa je ob svitu mesečine ogledal zmajevo glavo, odrezal obe ušesi in jih spravil v svojo torbo, nato pa je trup in glavo zvaljal nazaj v jezero.

Im že se je začelo daniti. Sladko sta spala oba mlajša bratca, prav nič nista vedela, kaj je ponoči izvršil najstarejši brat. Prebudil ju je, sam jima ni ničesar

povedal. Malo so zajtrkovali, nato so se odpravili dalje.

In spet je minil dan dolgega trudnega cestovanja. Ko se je zmračilo, so se spet dogovorili, da prenočijo kje blizu vode. Znašli so se v gosti šumi ob malem jezercu. Zakurili so, povečerjali, in to noč je bil srednji brat za stražarja. Sredi noči je zašumelo jezero, pojavil se je zmaj z dvema glavama, hotel je požreti vse tri carjeviče. Ali junak je bil tudi srednji brat. Z nožem je naskočil zmaya in mu odrezal obe glavi, z njih je snel ušesa, nato pa trup in glavo vrgel nazaj v jezero.

»Vstanita bratca, zdanilo se je!« je kliknil. In spet so se vsi trije odpravili dalje, dalje. Niso poznali ne ceste, ne poti, ne dežele. Jed jim je zelo pošla in zbal so se, da v teh puščobnih krajih umro gladi. V skupni molitvi so prosili Boga, naj jih dovede v kako mesto ali vas. Ali bila je sama puščava in spet so se na večer ustavili ob samotnem jezercu. Starejša dva sta legla k počitku, stražil je najmlajši brat. Sredi noči vzzvalovi jezero, voda je pljusknila tudi na ogenj in ga pogasila do polovice. Carjevič najmlajši potegne nož, skoči k ognju in že uzre zmaya s tremi glavami, ki je hotel v naskoku pogoštniti vse tri brate. Ali tudi v carjeviču najmlajšem je utrpalo junaško srce. Tako spretno je sukal svoj ostri nož, da je s tremi zamahi prestregel zmaya in mu odrezal vse tri glave. Z njih je odsekal tri pare ušes in jih hranil v torbo, nato pa je trup in glave vrgel nazaj v jezero. Ali medtem, ko je vse to opravil, je voda pljusknila preko brega in je ogenj ugasnil. Ker ni imel ničesar, da bi znova zaneli, a spečih bratcev ni maral buditi, je carjevič malo pošetal po puščavi, da morda vendar kje opazi kako naselje. Toda nikoder nič. Slednjič spleza na visoko samotno drevo in se razgleda naokrog. Resnično opazi nekje ogenj in kar hitro se odpravi v tisto smer. Tekel je, da bi se vrnil še pred jutrom in bratoma zakuril za zajtrk. Dolgo je taval in naposled prišel v veliko skalnato duplino. Tu je gorel pravcati kres, okrog gnjega pa je bilo zbranih devet orjakov — groza jih je bilo pogledati. Ali bilo je najstrašnejše, da so na vsaki strani ognja na ražnju pekli dva človeka, nad ognjem samim pa je visel ogromen kotel, poln razsekanih človeških trupel.

Kurja polt je oblila mladega carjeviča, ko je vse to gledal iz prikrajka. Rad bi se bil vrnil, toda zbal se je šuma in gotove smrti, zato se je rajši junaško

odločil, pristopil in kliknil: »Dober večer, spoštovana družina, že dolgo vas iščem!«

Presenečeni se vanj ozró orjaki in mirno odvrnejo v en glas: »Sreča s teboj, če si naš tovariš!«

Lokavo odvrne carjevič: »Do veka ostanem tu, za vas sem pripravljen dati življenje.«

»He,« se posmehnejo orjaki, »če nam misliš biti drug, ali nam boš tudi pomagal pri tej večerji in se z nami boril, kadar bo treba?«

»Hočem. Karkoli boste storili, bom vršil z vami tudi jaz.«

»E, če je takó, prisédi!«

(Dalje)

Lev, srna in lisica

Po debrih srno lev podi.

Glej, že jo tik pred sabo tira
in z lokajočimi očmi
obed nasitljivi požira...

Rešitve na oči ni srni kam ne kod:
prepad obema seka pot.

A srna sloka

napne moči in kakor strela z loka
čez brezno zadrevi

in na nasprotni strani obstoji.

Naš lev se ustavi...

Ta hip pri njem prijatelj se pojavi:
prijatelj ta je bil lisjak.

»Kaj,« mu veli, »tvoja hitrost in tvoja
sila

pred srno naj bi šibko omahnila?

Le želi — zmoreš čudež vsak!

Je res širok prepad, a le da hočeš,
gotovo ga preskočiš.

Veruj prijateljski mi vesti brez skrbi:

Ne gna! bi jaz v nevarnost tvojih dni,

da ne poznam najbolje

srčnosti tvoje in moči.«

Tu levu kri zavre in mu zapolje;

in zaleti se silnih nog —

a brezna ne preskoči krvolok;

na glavo trešči in do smrti se pobiže.

A kaj stori njegov presrčni drug?...

Potihem v brez jo zavije

in tam, videč, da levu ne uslug

ni treba več in ne sladkanja,

on brez skrbi in brez obotavljanja

pogrebščino opravlja začne

in s časom do kosti prijatelja ožre...

* Iz knjige: »Krilov — Basni«, ki jo je prevedel pokojni B. Vdovič.

Danilo Gorinšek:

Tri želje

Vila dobra, vila mila
za deveto je vasjo.
če jo najdeš, jo poprosiš,
želje tri izpolnila bo.

Če jo našel bom, bom žele
prvič, da mi zdravje da,
drugo željo bom izprosi
večno pesem sred srca.

Tretja želja — zadnja želja
naj se mi izpolni ta:
Naj bom čist in naj bom dober,
kot je moja mamica!

Danilo Gorinšek:

Biba leze

Biba leze, kaj bo to,
Bog nam daj miru pred njo!
Biba leze, biba gre,
prav do Majdice dospe.
Leze, leze prek nožice,
prek nožice do ročice.
Tu je vratek, tu so usta
biba Majdico pohrusta!

Beda

Ruska narodna pripovedka

Živela sta v neki vasici dva kmeta,
dva rodna brata; eden je bil siromaš
šen, drugi bogat. Bogati se je preselil
v mesto, sezidal lepo hišo in postal tr
govec. Siromašni brat pa včasih ni imel
niti grizljaja kruha in otroci — eden
manjši od drugega — so jokali in za
htevali jesti. Od zore do mraka se je
kmet ubijal, pa vse zaman. Pa je rekel
lepega dne:

»V mesto poidem in poprosim br
ta, naj mi pomaga.«

Prišel je k bratu: »Ah, dragi moj
bratec, če moreš, pomagaj mi v stiski;
žena in otroci so mi brez kruha, vse
dni stradajo.«

Pa je rekel brat: »Delaj ta teden pri
meni, pa ti bom pomagal.«

Kaj bi? Siromak je šel delat: poč
stil je bratu dvorišče, skrbel za konje,
vozil vodo in sekal drva. Čez teden
dni mu je dal bogati brat hleb kruha:
»Tu imaš za svoj trud.«

»Hvala ti,« je dejal brat, se priklo
nil in hotel oditi.

»Počakaj,« je zaklical bogati, »pridi
jutri k meni v goste in še ženo pripelji
s seboj; jutri je vendar moj god.

»Ah, bratec, kako naj pridem! Saj
vendar veš: k tebi zahajajo trgovci v

lepih oblekah, jaz pa sem v zamazani halji in cokoljah.»

»Nič za to; ti kar pridi, tudi zate se bo našel prostor.«

»Dobro, pa pridem.«

In doma je povedal ženi: »Slišiš, žena, za jutri me je povabil s teboj vred na pojedino.«

»Kdo naju je povabil?«

»Moj brat; god ima.«

»No prav, pa pojdeva.«

Zjutraj sta šla na pot, dospela v mesto in k bogatinu-bratu, mu čestitala in sedla na klop. Za mizo so sedeli različni gostje, sam bogati brat jih je gostil na vso moč, na brata in njegovo ženo pa se sploh ni ozrl. Ničesar jima ni dal; sedela sta na klopi in samo gledala, kako drugi pijejo in jedo. Ko se je obed končal, so vstali gospodje, se

zahvalili gostitelju in njegovi ženi ter odhajali. Tudi revež je vstal, se globoko priklonil bratu in odšel z ženo. Gostje so se veselili, siti peljali domov, peli so in kričali. Revež pa je šel po cesti s praznim želodcem. In še ženo je imel s seboj.

»Veš kaj, žena, zapojva še midva!« je rekel revež.

»Tepec ti! Ljudje pojo, ker so dobro jedli in mnogo pili. Le kako si prišel ti na misel, da bi prepeval.«

»No, lej jo, saj sem bil vendar na godovanju svojega brata. Sram bi me bilo, če ne bi prepeval. Če bom pel, bodo vsi mislili, da je brat tudi mene pogostil.«

»No, pa zapoj!«

Kmet je zapel, pel je sam, a slišal je dva glasova. Umolknil je in vprašal: »Žena, si ti pela zdajle z menoj?«

»Kaj se ti blede, kako bi neki jaz prepevala?«

»Kdo pa je potem bil?«

»Briga me, ne vem.«

In kmet je zapel znova, pa je spet slišal dva glasova, čeprav je pel sam.

Pa se je kmet domislil:

»Kaj si ti, Beda, pela z menoj?«

In oglasila se je Beda: »Da, jaz sem pela, jaz sem tvoja pomočnica.«

»Dobro, Beda, pa hodi z menoj.«

»Bom. Nikamor se ne ganem več od tebe.«

Kmet je prišel domov, pa ga je Beda klicala v gostilno.

»Denarja nimam!«

»Ah ti kmet kmetavzarski! Kaj bi z denarjem? Kožuh imaš, kmalu bo toplo, čemu ti bo potem kožuh? Pojdiva v gostilno in zapijva tvoj kožuh.«

In sta šla v gostilno. In zapila kožuh. Naslednji dan pa je Beda stokala, da jo boli glava in da mora dobiti žganja.

»Denarja ni.« je rekel kmet.

»Kaj bi z denarjem! Vzemi sani in voz — za naju je dovolj.«

Kmet si ni mogel pomagati, ni se mogel znebiti Bede. Tiščala se ga je kot klop. Vzel je sani in voz, šla sta v gostilno in zapila oboje. Pa je naslednji dan Beda spet stokala, spet sta morala v gostilno. Kmet je zapil brano in plug.

V enem mesecu je zapil vse. Celo hišo je zastavil sosedom in zapravil denar v gostilni. Beda pa je še vedno silela v gostilno.

»Ne, Beda, ti lahko storiš, kar hočeš, a nobene stvari nimam več, da bi jo lahko še zapila.«

»Kako da ne? Tvoja žena ima dve obleki, eno lahko zapijeva.«

Kmet je vzel ženino obleko in jo zapil in mislil pri sebi: »Zdaj sem ob vse. Nimam ne hiše ne dvorišča, jaz sem ob vse in žena je ob vse.«

Zjutraj se je Beda prebudila in rekla kmetu: »Stopi k sosedu po par volov in voz.« Kmet je šel k sosedu in ga poprosil za voz in par volov, češ, da pojdeš po drva v gozd. Sosed je dal, kmet je sedel z Bedo na voz in odpeljala sta se na plano med njive. Beda je vprašala:

»Poznaš tu na polju oni veliki kamen?«

»Poznam.«

»Dobro. Tja zapeljil.«

Pripeljala sta se do velike skale sredi polja. Dvignila sta skalo, in glej — pod skalo je bila jama, v jami pa samo zlato, sami cekini. Beda je dejala kmetu, naj naloži zlata na voz. Kmet je metal zlato iz jame na voz in ga zmetal do zadnjega cekina. Potem je rekel Bedi:

»Glej, tamle je še nekaj cekinov

ostalo. Daj, splezaj v jamo in poberi cekine. »

Beda je splezala v jamo, kmet pa je naglo naložil kamenja na njo in jo zapopal.

»Vidiš, tako bo bolje. Če bi te s sabo vzel, bi še to zlato s tabo zapil. Tako pa sem se te znebil, Beda zanikrnat.«

Kmet je peljal zlato domov, ga zvrnil v klet in vrnil voz z voloma sosedu, potem pa je začel preudarjati, kako bi zdaj začel živeti. Pa je sklenil, zgradil je leseno hišo in živel dvakrat bolj razkošno od bogatega mestnega brata. In kar na lepem se je odpeljal k bratu v mesto in ga povabil na godovanje. Pogostil da ga bo na vso moč.

Brat je zijal in ni vedel, kaj naj to pomeni. Smejal se je:

»Sam nimaš kaj jesti, pa bi me povabil na pojedino! Beži no!«

»No da, nekoč nisem imel grizljaja, zdaj pa imam vsega zadosti. Pridi, boš videl.«

Brat je prišel in videl, kako veliko hišo ima nekdanji siromašni brat, kako ga obsiplje z vsemi dobrotami, kako ga zalaga s pijačo in jedačo. Pa vpraša brata:

»Povej vendar, kako si prišel do takega bogastva?«

Brat mu je povedal vse: kako je prišla Beda k njemu v hišo, kako mu je zapravila vse do zadnjega in kako mu je potem odkrila zlati zaklad sredi polja pod kamnom. Bogatega brata je zgrabila zavist in sklenil je, da pojde na polje, da osvobodi Bedo, ki naj se znova skobali na hrbet siromašnega brata in mu uniči bogastvo. Kajti ni mogel videti brata, kako se baha s tako bogatijo.

Šel je na skrivaj na polje, našel kup kamenja, ga odmetal in izpod skal je

planila Beda naravnost trgovcu na vrat.

»Ubiti si me hotel, kaj ne, pa ne boš. Zdaj se te primem in te ne izpuštim nikoli več.«

»Ne jaz, moj brat te je hotel ubiti. Jaz sem te prišel reševati.«

»Ne boš me potegnil za nos, enkrat si me in to je dovolj.«

Beda se je držala bogatega brata, šla z njim v mesto in mu zapravljala bogastvo. Naj je počel trgovec karkoli, Beda ga je upropaščala čedalje bolj. Trgovcu je grozilo, da postane popoln berač.

Pa se je neki dan poslužil zvijače. Povabil je Bedo, naj se lovita po dvo-rišču. Beda je vesela pristala. Trgovec se je skril, Beda pa ga je takoj našla.

»Zdaj pa se pojdi ti skrit, Beda, jaz te poiščem, pa če se mi še tako zelo skriješ.«

»Ne boš me našel, zakaj jaz se lahko skrijem v vsako razpoko, v vsako li-no.«

»Ne verjamem!«

Toda Beda je hotela dokazati. Skočila je v razpoko kolesa, trgovec pa je naglo priskočil, zabil v razpoko zagozo, da ni mogla Beda nikoli več ven. Potem je trgovec vzel kolo ter ga vr- gel v reko, kjer je utonilo.

Tako se je rešil Bede. Poslej je živel tako kot poprej. Nikoli več pa se ni bahal niti storil kaj zlega svojemu bratu.

(Priredil M. K.)

Stana Vinšek:

Mimoza

Nekoč je živel kralj, ki je imel krasno mlado hčerko, kateri je bilo ime Mimoza. Rožnat obrazek je imela in zlate lase, oblečena pa je bila vedno v zelene obleke — drugih barv kar ni marala.

Tudi sicer je bila silno razvajena — še vse bolj kakor ona »princeska na grahu«, o kateri sem ti zadnjič pravila. Veš, tako je bila občutljiva, da se je prav nihče ni smel dotakniti — koj je zastokala, vztrepetala in se vsa stisnila vase, tako da jo je bilo kar pol manj ko poprej. Le vetrček jo je smel božati in solnce poljubljati.

Skrbno mamico, ki bi jo bila te pretirane občutljivosti gotovo odvadila, je mala princeska Mimoza izgubila že v zgodnji mladosti. Očeta-kralja pa je hčerkino vedenje jezilo in žalostilo, a pomagati si ni vedel in znal. Zato je skilcal svoje svetovalce, da bi si ti modri

može izmisliti kakšno sredstvo, ki bi nežno princesko odvadilo te razvade.

No, modri moške so si dolgo razbijali modre glave, a njih modri nasveti niso prav nič zalegli.

Kralj pa ni obupal, temveč je sklical vse čarovnike in čarovnice svoje dežele na pomoč. Pa tudi vse čarovnije in vražarije niso imele zaželenega uspeha.

Tedaj je sklenil kralj: zdrava pamet mora pomagati! In je izdal — kakor običajno — ljudstvu oglas, v katerem je obetal bogato nagrado tistemu, ki mu ozdravi hčerko. In prihajali so v grad stari in mladi, moški in ženske — a tudi ti niso mogli pomagati, kajti za pravo dekliško trmico ni leka.

Ko pa je kralj videl, da je ves trud zaman, da modrost, čarovnija in zdrava pamet niso mogle pomagati, tedaj se je silno razsrdil in zavpil: »Če ne znaš med ljudmi cveteti, pa živi med cveticami, ti nežna cvetka!«

In glej — v hipu je princeska Mimoza postala cvetica. Vitko telo se je iztegnilo v nežno stebelce, široki zeleni rokavi so se izpremenili v zelene listke, droben rožnat obrazek v drobno rožnato cvetje in zlati lasje v zlate solnčne žarke, ki so usmiljeno božali ubogo zakleto princesko.

Iz preobčutljive deklice je postala preobčutljiva cvetica, ki vsa vztrepeče in pritegne vse listke k sebi, če se je še tako rahlo dotakneš s prstkom.

Ne verjameš? Pa pojdi z menoj v rastlinjak — koj ti jo pokažem!

Učenjak in mornar

Perzijski učenjak Mirza Tahir se je peljal nekoč z mladim, preprostim mornarjem po morju.

Med vožnjo je vprašal učenjak mornarja, koliko molitvic iz Korana zna na pamet.

»Da, vam povem po resnici, nobene«, je odkritosrčno odgovoril mladi mornar.

»Nu potem si četrtno življenja zamudil.« je menil učenjak.

Nekaj trenutkov pozneje je vprašal učenjak:

»Ali mi veš kaj povedati o zvezdoznanstvu?«

»Nič«, je rekel preprosti mornar, nar kar je vzkliknil učenjak:

»Nu, potem si tudi drugo četrtno življenja zapravil!«

Čez nekaj trenutkov je spet vprašal učenjak:

»Ali si se kdaj učil računstva?«

»Ne, gospod. Nikoli nisem imel prilož-

nosti, da bi se bil učil!« je žalostno odgovoril mladi mornar.

»Nu, potem si tudi tretjo četrtno življenja zapravil!« je razlagal učenjak.

Komaj je bil izpregovoril te besede, ko je zadel čoln ob skalo in se jel potapljati.

Mornar je skočil po konci in vprašal učenjaka:

»Častitljivi, ali znaš plavati?«

»Ne znam,« je zaječal učenjak in smrtna groza ga je obšla. Tedaj je vzkliknil mladi mornar:

»Nu, potem se okleni mojega vratu, da te ponesem na suho, drugače boš izgubil vse štiri četrtna življenja!«

Perzijski Kolumb

Sultan Ahmed je nekoč slišal, da je španski Kolumb ugotovil, da je zemlja okrogla. Nekaj časa je razmišljal o tem, naposled pa je sklenil, da se bo sam prepričal, kako in kaj. Sklical je svoje ministre in služabnike in jim velel, naj sestavijo karavano. Drugo jutro se je odpravila dolga karavana s sultanom na čelu na pot. Zapustili so mesto od vzhodne strani in Sultan je menil, da bodo prišli po večdnevnom potovanju od zahodne strani v mesto, češ če je zemlja res okrogla, potem se mora zgoditi tako.

Minila sta dva dneva, toda nikjer še ni bilo videti sultanovega prestolnega mesta. Sultan Ahmed je postal nejevoljen. Ministri so mu svetovali, naj se obrnejo domov, od kod so prišli, zakaj potovanje je bilo težavno in vročina je bila neznosna. Sultan pa je bil trmasta glava in ni hotel odnehati. Tretji dan je bil že tako nemilosten, da je grozil svojim ministrom, da bo dal vse po vrsti obglaviti, če se ne bo kmalu pokazala njegova prestolica.

Ko se je solnce skrilo za obzorjem, je legla karavana k počitku. Ministri pa so se zbrali pod veliko palmo in se jeli posvetovati, kaj naj storijo, da si rešijo glave. Naposled je rekel najstarejši:

»Najbolje bo, če se po ovinku vrnemo domov. Zdaj sultan spi in med tem lahko brez hrupa obrnemo vso karavano v nasprotno smer in preden bo solnce v drugič zašlo, bomo doma.«

In res so tako napravili. Tako se je zgodilo, da je sultan Ahmed v sedmih dneh opravil potovanje okoli sveta, zakaj ko se je solnce tretjič skrilo za obzorjem, je zagledal v daljavi stolpe svoje prestolnice. Tedaj je obesil nad mestna vrata kamenito ploščo z napisom: »Ahmed — Kolumb II.« Ta kamenita plošča visi še danes na svojem mestu.

Kaj pišejo Lutroučki?

Lastovica

Iz južnih krajev povrnila
se lastavka je mala.
Pozdravljena ti ptička zala,
da nisi nas še pozabila!
Pod našo hišo si počij,
toplote sončne se navžij.

Vera Fischer, uč. I. b. razr. real. gimn.
v Ljubljani.

Striček mi je prinesel za god ljubkega
kanarčka. Pridno sem mu donášala hra-
ne. Hitro se je udomačil in začel lepo
peti. Nekega dne smo vsi odšli z doma
in pustili kanarčka samega v kletki. Ko
smo se vrnili, smo našli ptičnico odprto
in prazno. Mojega lepega kanarčka je
pojedel naš poredni muc, katerega še
danes ne maram.

Nevenka Ina, uč. III. razr.
Zagorje ob Savi.

Pomlad

Otroci, čurjte —
kaj neki to zvoní.
Ah, pojmo ven na plan,
kaj tamkaj se godí!

Trobentanje trobentic
tam sredi, čuj, livad,
ko trobijo družicam,
da bliža se pomlad.

Tam s trate v dolini
se bel zvonček glasi,
pozvanja v tišini,
Pomlad spet nam budi.

Fani Lavrič, uč. slov. razr.
Mozelj, srez Kočevje.

Vijolica ponižno v grmu tiči,
v pomladi sončni se ona zbudi.
In spava ponoči sladko,
saj zvonček čuva nad njo.

Davorina Vauhnik, uč. III. razr.
Sp. Hoče pri Mariboru.

Moja muca

Ta mica, muca, maca,
na duri prikoraca.
Tri miške vlovila je,
prav v slast so vse ji šle.

Angelca Ulčar, uč. slov. razr.
Mozelj, srez Kočevje.

Življenje cvetlic

Pomladni žarki sijajo, iz zemlje zvonč-
ki klijejo in trobentico pokličejo: »Tro-
bentica ti zlata, čuj klice zvončka bra-
ta!« Dva dni je zvonček klical sam in
tožil čez ta samski stan. Hladna zemlja
je ogrela, trobentica je spet vzbrstela.
Sedaj je zvonček ves vesel, da sam ne
ve, kaj bi počel. Zvonček pozvončkija,
trobentica zatrobenta: »Saj nekoč smo
že živeli, družico malo smo imeli!«
Zvonček in trobentica, vijolico iskat sta
šla. Za grmom jo najdeta, pristrčno jo
pozdravita: »Ti ne veš, vijolica, kako
sva te pogrešala!« Še mnogo manjka
nam cvetic, a manjka nam tudi ljubkih
ptic, ki veselo bi prepevale in kratek
čas nam delale. Zdaj čakamo metuljčka
mi, da k nam v posete prileti, s cvetja v
cvet nam pošto nosi in s peroti solzice
troši. Živeti smo šele začele, trpljenja
mного smo imele, z naravo smo se bo-
jevale in več nezdod prestale. Ko smo
bile nežne, mlade, sovražnik nas napa-
de. Burja ta neusmiljena je cvetje nam
odnašala. Saj vse na svetu se bojuje, za
vteho družbe potrebuje.»

Marica Volkova?

Pomladanska

Hej! starka zima že odhaja,
in deklica pomlad prihaja,
Vrnile so se mile ptice,
priklile so na dan cvetlice.

Radko Valentan, uč. II. razr. mešč. šole
v Mariboru.

Mati

Ne veš li, kdo
največji tvoj zaklad je?
To mamica je zlata,
ki skrbi le zate!

Kdo toliko noči prečuje,
kadar si v nevarnosti?
Kdo življenje tvega?
To mamica je zlata,
ki je za vse lepote sveta
ne bi zamenjati hotela.

Štefanija Hanek, uč. II. a. razr. fmešč. š.
Trbovlje.

Danilo Gorinšek:

Maj

Ali duri se odprle
so nebeške na stežaj?
Kaj so nam oči zazrle,
je li to nebeški raj?
Vabi ptica lastavica,
ob cvetlici cvet dehti,
rožica mrdijo lica
nežno se jasmín beli.
Šume skrivoma šušljajo,
vmes metuljčki se love,
bistri vali šumotajo,
kjer potočki valove.
Zadovoljno si čebela
svojo pesmico brenči,
v pest ujeti bi hotela,
moja punčka — solnčni sij!..
Ali duri se odprle
so nebeške na stežaj?
Ne — oči so le zazrle
krasni, zlati mesec maj!

Danilo Gorinšek:

Svetle zvezde...

Svetle zvezde — upi zlati
zažarijo sred noči,
lahko je očetu spati,
še bo mnogo srečnih dni!

Ko pa burja zvezde skrije,
črna žalost zagrozi,
ena zvezda dalje zasije
zvezda Majdinih oči...

Kako se je stonoga naučila
straha

Ali ste že kdaj poizkusili prešteti, koliko nožic ima stonoga? Nu, — sto jih morda ni, a zelo veliko jih je prav gotovo. Človek bi mislil, da se mora taka živalica šteti med mojstrske tekalke v živalskem svetu. Toda pri večini raznih stonožnih vrst so nožice zelo nežne in občutljive. Zato so tudi stonoge zelo plašljive in se rajši boječe zvijejo in skrijejo svoje nožice, kakor da bi si v trenutku nevarnosti »nabrusile pete«!

Posebno plašljiva gospa je neka stonoga, ki se ob najmanjšem sumljivem šumu zvije v kroglico, veliko kakor grah. V vročih deželah živi velika stonoga »herkulska kroglovka«, ki je njen žalostni klic »beum« kar klaverno poslušati. Kako je ta stonoga nastala, nam pripoveduje malajski pravljica:

Živeča je nekoč majhna deklica, ki bi morala za svojo staro mamo skuhati kašo in okusne korenine. Deklica se je

spravila h kuhanju, med tem ko je čakala stara mati v sosedni sobi. Vendar pa se je stari mami kmalu zazdelo, da kuhanje kaj dolgo traja. Večkrat je vprašala ali kaša še ni skuhana in deklica ji je vselej iz kuhinje zaklicala: »Belum!« kar pomeni v malajščini »še ne«. Naposled je postalo čakanje stari materi že preneumno. Odprla je vrata v kuhinjo in pogledala, kaj je s kašo. Deklica se je močno prestrašila, zakaj zdaj je morala stara mati opaziti, da je bila snedla vso sladko kašo. Zdaj bo prišla vsa resnica na dan in kazen bo neizogibna. Dekletce je zbežalo v gozd, leglo na tla in se zvilo v klopko, da je stara mati ne bi videla in da je tako ne bi doletela kazen.

Toda njen beg je bil zaman. Stara mati, ki je bila izvrstna čarovnica, jo je začarala v »herkulsko kroglovko«. Od tistih dob se vse »herkulske kroglovke« pri najmanjšem šumu zvijejo v klopko in njihov žalostni klic »beum« spominja majhne Malajčice, kakšna kazen lahko doleti človeka, če je sladkosneden in lažnjiv.

Manica:

Uganke

1. Koliko klobas je treba, da se nasiti deset različnih ljudi?
2. Kaj ima turška žena na obrazu?
3. Kam zadene lovčeva krogla zajca, ako je lovec meril dobro?

Rešitev ugank

1. Eno samo, ampak tista mora biti presneto velika.
2. Kožo.
3. Najprej na dlako.

Zlogovnica

a, ka, va, ka, va, ma, bar, dra, re, zon, i, ret, ne.

Iz zgornjih zlogov sestavi imena treh jugoslovenskih rek, ime ameriškega vetetoka in ime tekoče vode. Če pravilno postaviš besede drugo pod drugo, boš čital v začetnicah od zgoraj navzdol ime jugoslovenskega denarja.

